

Република Србија
ПРИВРЕДНИ АПЕЛАЦИОНИ СУД
5 Пж 829/17
15.03.2018. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

ПРИВРЕДНИ АПЕЛАЦИОНИ СУД, у већу састављеном од судије Љиљане Миловановић, председника већа, судије Весне Тодоровић и судије Ђорђа Јовановића, чланова већа, у правној ствари тужиоца "ADDIKO BANK" АД Београд, Булевар Михајла Пупина број 6, кога заступа пуномоћник Сања Ћетковић, адвокат из Београда, улица Ресавска број 16а, против туженог "VAN CO GROUP" ДОО Београд-Земун, улица Ташка Начића број 5Б, кога заступа пуномоћник Слободан Голубовић, адвокат из Београда, улица Книћанинова број 3, ради исплате дуга, вредност предмета спора 16.323.195,31 динар, одлучујући о жалби тужиоца изјављеној против пресуде Привредног суда у Београду 45 П 7427/2015 од 03.11.2016. године, у седници већа одржаној дана 15.03.2018. године, донео је следећу:

ПРЕСУДУ

I ПРЕИНАЧАВА СЕ пресуда Привредног суда у Београду 45 П 7427/2015 од 03.11.2016. године и **ОДЛУЧУЈЕ:**

УСВАЈА СЕ тужбени захтев, па се обавезује тужени "VAN CO GROUP" ДОО Београд-Земун, да тужиоцу "ADDIKO BANK" АД Београд плати износ од 16.323.195,31 динар са законском затезном каматом од 23.04.2013. године до исплате у току од 8 дана од дана достављања писменог отправка ове пресуде.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени да накнади тужиоцу трошкове парничног поступка у износу од 976.160,00 динара у року од 8 дана од дана достављања писменог отправка ове пресуде.

II ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени да накнади тужиоцу трошкове другостепеног поступка у износу од 406.160,00 динара у року од 8 дана од дана достављања писменог отправка ове пресуде.

Образложење

Пресудом Привредног суда у Београду 45 П 7427/2015 од 03.11.2016. године, одбијен је тужбени захтев којим је тужилац тражио да се обавезе тужени да му плати износ од 16.323.195,31 динара са законском затезном каматом од 23.04.2013. године до исплате и обавезан је тужилац да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 996.841,00 динара.

Благовременом жалбом тужилац побија наведену првостепену пресуду из свих законом прописаних разлога, а посебно због битне повреде одредаба парничног поступка и са предлогом да другостепени суд првостепену пресуду преиначи у смислу

жалбених навода. Тужилац у својој жалби указује да је првостепени суд пропустио да цени чињеницу да је уговор који је тужилац закључио о уступању потраживања са трећим правним лицем у свему закључен са одредбама члана 436. и 437. Закона о облигационим односима и да у складу са тим првостепени суд није правилно применио одредбу члана 204. Закона о парничном поступку, а чија суштина јесте да се парница оконча између странака и у ситуацији када је дошло до отуђења ствари или права у току поступка и да управо став 3. наведеног члана потврђује да се и поред отуђења ствари у току поступка и поред чињенице што није дозвољено субјективно преиначење тужбе може донети позитивна одлука о захтеву тужиоца.

Испитујући правилност побијане пресуде у смислу одредбе члана 386. Закона о парничном поступку, Привредни апелациони суд налази да је жалба тужиоца основана.

У поступку доношења побијане пресуде нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. Закона о парничном поступку на које другостепени суд пази по службеној дужности. Првостепена пресуда садржи разлоге о одлучним чињеницама и може бити предмет испитивања од стране другостепеног суда, али је првостепени суд на правилно и потпуно утврђено чињенично стање погрешно применио материјално право.

Према чињеничном стању утврђеном од стране првостепеног суда решењем Агенције за привредне регистре БД 55080 од 08.07.2016. године, дошло је до промене регистрованих података код "НУРО-ALPE-ADRIA-BANK" АД Београд, тако што је регистровано ново пословно име "ADDIKO BANKA" АД Београд. На основу садржине доказа изведених у току поступка, првостепени суд је утврдио да је тужилац закључио Уговор о издавању банкарске гаранције број ЛГ 1728/09 од 10.09.2009. године са туженим као корисником гаранције и на основу кога се тужилац обавезао да за рачун и на захтев туженог изда банкарску гаранцију за осигурање плаћања у износу од 200.000,00 еура, у динарској противвредности у корист привредног друштва "REHAU" д.о.о. Београд, са роком важења до 30.09.2010. године. На основу садржине наведеног уговора, првостепени суд је утврдио да је тужени као налогодавац обавезан да за време трајања гаранције плаћа банци гаранцијску провизију у износу од 0,5 % износа гаранције, с тим што се гаранцијска провизија плаћа квартално унапред, првог радног дана у кварталу, при чему се сваки започети квартал рачуна као цео, да је предвиђено да ако тужени делимично или у целости не исплати доспеле обавезе из основног посла, банка је дужна да изврши плаћање уместо туженог у висини доспеле обавезе, до висине износа гаранције и да даном плаћања настаје потраживање банке према туженом за износ извршеног плаћања, које доспева одмах. На основу садржине истог уговора првостепени суд је утврдио и да је предвиђена обавеза туженог да за све време трајања доцње плаћа банци законску затезну камату и то за период од дана плаћања по гаранцији до дана наплате од туженог, као и да плати банци друге трошкове које има по гаранцији, да је тужени као налогодавац, дужан да на дан издавања гаранције плати банци једнократну накнаду у износу од 1,0 % укупног износа гаранције. Истим уговором тужени се обавезао као налогодавац у циљу обезбеђивања евентуалних потраживања банке по уговору да успостави заложно право у корист банке на непокретности у својини заложног дужника АА из ... на основу споразума закљученог између банке, туженог, као налогодавца и заложног дужника, да се тужени обавезао да преда тужиоцу 5 бланко потписаних меница, уз истовремено закључење Споразума о испуњавању бланко потписаних соло меница, са клаузулом без протеста, као и да се истовремено закључи Уговор о солидарном јемству са јемцем АА који ће такође доставити банци две бланко потписане менице. На основу садржине менице серијског броја АВ ... од 10.09.2009. године и АВ ... од 10.09.2009. године, суд је утврдио да је у питању сопствена меница, којом се трансант, овде тужени обавезао да кориснику

исправе-ремитенту овде тужиоцу исплати по првој меници износ од 17.354.877,53 динара и у истом својству по другој меници 5.475.170,22 динара, а по обе менице са доспећем на дан 22.04.2013. године, као и да су обе менице оверене печатом туженог као трансанта и снабдевене потписом овлашћеног лица. На основу садржине Споразума о испуњавању бланко потписаних меница број ... од 10.09.2009. године, суд је утврдио да је менични дужник, овде тужени, предао меничном повериоцу, овде тужиоцу 5 бланко потписаних сопствених меница, као средство обезбеђења плаћања свих обавеза, које менични дужник има према меничном повериоцу по основу Уговора о издавању банкарске гаранције број ЛГ ... од 10.09.2009. године, док је на основу садржине Споразума о испуњавању бланко потписаних меница број ... од 10.09.2009. године, суд утврдио да је тужени предао тужиоцу 10 бланко потписаних сопствених меница, као менични дужник и као средство обезбеђења плаћања свих обавеза, које менични дужник има према меничном повериоцу по основу Уговора о одобрењу прекорачења по текућем рачуну број ОД ... од 10.09.2009. године. На основу садржине стања дуговања од 22.04.2013. године, суд је утврдио да је по основу Уговора број 1731/09 тужилац потражује од туженог укупан износ од 5.475.170,22 динара и то износ од 3.797.687,86 динара на име доспелог кредита, а износ од 579.802,82 динара на име затезне камате и износ од 915.679,54 динара на име суспендоване камате. На основу стања дуговања од 22.04.2013. године, првостепени суд је утврдио да по основу Уговора број ЛГ ... тужилац потражује од туженог укупан износ 17.354.877,53 динара и то износ од 12.343.507,45 динара на име доспелог кредита и износ од 5.011.370,08 динара на име затезне камате.

На основу садржине налаза и мишљења вештака, првостепени суд је утврдио да тужени по основу Уговора о издавању банкарске гаранције ЛГ ... на дан 22.04.2013. године дугује износ од 17.208.487,79 динара и то износ од 12.343.507,45 динара на име основног дуга плаћеног по гаранцији и износ од 4.864.980,34 динара по основу затезне камате од дана плаћања 22.04.2013. године, док по основу Уговора о одобрењу прекорачења по текућем рачуну ОД ... на дан 22.04.2013. године дугује износ од 5.406.909,53 динара и то износ од 3.979.687,86 динара на име основног дуга - минусног салда и износ од 1.427.221,67 динара на име затезне камате од 11.09.2010. године до 22.04.2013. године. На основу садржине изјашњења вештака, првостепени суд је утврдио да су све уплате на које се позвао тужени, и то уплате које су извршили тужени и јемац АА вршене на основу Уговора бр. Л ... и Л ..., а који нису предмет овог спора, да се две уплате односе на Уговор бр. ЛГ ... који је предмет овог спора, али да је наведеним уплатама вршена исплата провизије по издатој гаранцији, а која није обухваћена тужбеним захтевом. Имајући у виду овакво утврђено чињенично стање, а применом одредбе члана 204. Закона о парничном поступку, првостепени суд је одбио тужбени захтев налазећи да тужилац није активно легитимисан у овој парници, а што за последицу има одбијање тужбеног захтева јер је тужилац закључио Уговор о уступању потраживања у току парнице, а што није од утицаја на саму парницу, што значи да иницијални тужилац остаје у том процесном положају до краја парнице, с обзиром на то да се тужени изричито противио промени на страни тужиоца. Међутим, како се активна легитимација по оцени првостепеног суда цени према тренутку закључења главне расправе, то тужилац није активно легитимисан у поступку, будући да је своје потраживање пренео на друго лице, које је тиме постало поверилац утужене обавезе и да је изгубио овлашћење да од туженог тражи испуњење новчане обавезе коју је пренео на треће лице.

Првостепени суд је у конкретном случају правилно и потпуно утврдио чињенично стање и то како у односу на природу пословног односа који је постојао између парничних странака, тако и у односу на висину потраживања тужиоца.

Првостепени суд је правилно ценио да су тужилац и тужени били у пословном односу по основу Уговора о издавању банкарске гаранције на основу кога је правилно утврдио висину потраживања у складу са налазом и мишљењем вештака у укупном износу од 17.208.487,79 динара, а који износ је унет у меницу серијског броја АВ ... од 10.09.2009. године и на основу које је поднета тужба, с тим што је вештак правилно извршио обрачун висине потраживања тужиоца како по основу главног дуга тако и по основу камате, све у складу са уговорним одредбама које су пуноважне и одговарајућим одредбама материјалног права из члана 277, 324. и 279. Закона о облигационим односима. Правилно је првостепени суд утврдио и да су парничне странке биле у пословном односу по основу Уговора о одобрењу прекорачења по текућем рачуну бр. ОД ... од 10.09.2009. године, на основу кога је закључен и Споразум о испуњавању бланко потписаних меница и на основу кога је тужилац попунио меницу серијског броја АВ ... од 10.09.2009. године на износ од 5.475.170,22 динара, а у односу на коју висину потраживања је првостепени суд такође правилно утврдио висину на основу налаза и мишљења вештака који је применио одговарајуће уговорне одредбе и извршио обрачун у складу са важећим законским одредбама и који је правилно ценио да се достављени докази од стране туженог не односе на плаћање по два утужена осим две мање уплате, а које нису обухваћене тужбеним захтевом.

Међутим, одлучујући о основаности тужбеног захтева и ценећи активну легитимацију на страни тужиоца, а с обзиром на чињеницу да је тужилац у току поступка закључио Уговор о уступању потраживања са трећим правним лицем и коме није дозвољено да ступи у парницу на месту тужиоца јер се томе противио тужени, првостепени суд погрешно примењује одредбу члана 204. Закона о парничном поступку и погрешно изводи закључак да захтев тужиоца није основан јер је тужилац изгубио својство повериоца и тиме активну легитимацију у овом поступку.

Одредбом члана 204. Закона о парничном поступку у ставу 1. је прописано да ако странка отуђи ствари или право о коме тече парница, то не спречава да се парница међу истим странкама доврши. Ставом 2. истог члана је прописано да лице које је прибавило ствари или право о коме тече парница може да ступи у парницу уместо тужиоца, односно туженог само ако на то пристану обе странке, док је ставом 3. прописано да у случају из става 1. овог члана пресуда има дејство и у односу на стицаоца. Наведеном законском одредбом се пружа заштита парничних странака у случају да неко од њих, после започињања тока парнице отуђи ствар или право које је предмет спора. Из садржине наведене законске одредбе произлази да у таквом случају тужилац неће изгубити активну легитимацију, нити тужени пасивну легитимацију у започетом спору, који се има завршити између истих странака, без обзира на отуђење ствари или права. Ако су ствари или право отуђени после покретања парнице, пресуда ће гласити на странке у парници. Уколико тужбени захтев буде усвојен, извршење пресуде може тражити лице на које је тужилац пренео ствари или права, односно извршење се може тражити против лица на које је ствар или право пренето. Лице које је ступило у права неке од странака у спору може ступити у парницу на место тужиоца, односно на место туженог, али само уз пристанак обе странке, а уколико не дође до овакве промене субјекта парнице, то лице може ступити у парници као умешач на страни тужиоца или туженог, јер оно има правни интерес да странка која се придружује успе у парници. Чињеница да у конкретном случају није дозвољено субјективно преиначење тужбе због противљења туженог у складу са наведеном законском одредбом, не може имати за последицу одбијање тужбеног захтева тужиоца у предметној парници јер управо из примене одредбе члана 204. Закона о парничном поступку произлази да и евентуалним усвајањем тужбеног захтева, извршење пресуде може се тражити и против лица на које је ствар или право пренето, односно од стране

лица на које је ствар или право пренето, па се питање постојања материјалноправних претпоставки за одлучивање о основаности тужбеног захтева не мора просуђивати према тренутку на који се односи изрека, а како погрешно закључује првостепени суд. Претходно наведено произлази из одлуке Уставног суда Уж 3707/2012 од 18.12.2014. године.

Сагласно напред наведеном, првостепени суд је у конкретном случају на правилно и потпуно утврђено чињенично стање погрешно применио наведену одредбу Закона о парничном поступку, а које у конкретном случају упућује на погрешну примену материјалног права у смислу постојања активне легитимације на страни тужиоца, у ситуацији када је тужилац након подношења тужбе своје потраживање уступио трећем правном лицу коме није дозвољено да ступи у парницу на место тужиоца. Како на основу изведених доказа у току поступка, произлази да је потраживање тужиоца као уступиоца основано, да се утужено потраживање односи на обрачунати главни дуг без камате, то тумачењем наведене законске одредбе, а посебно става 3. члана 204. Закона о парничном поступку, а како правилно тужилац указује у својој жалби, не постоје сметње да се тужбени захтев тужиоца усвоји и обавезе тужени на исплату, односно промена повериоца у току парнице нема за последицу да је и тужбени захтев аутоматски неоснован због одсуства активне легитимације на страни тужиоца.

Првостепени суд је у току поступка извео све предложене доказе, оценио изведене доказе, па је тако предмет оцене од стране првостепеног суда, а кроз прихватање основног налаза и мишљења вештака и изјашњење вештака који су дати у току поступка, првостепени суд имао у виду и позивање туженог да су извршене делимичне отплате по предметним уговорима и у том смислу је дао јасне и образложене разлоге да се уплате на које се позива тужени не односе на утужене уговоре осим у једном мањем делу, а који и није предмет утужења.

Сагласно напред наведеном, а имајући у виду да је првостепени суд на правилно и потпуно утврђено чињенично стање погрешно применио материјално право, то су се стекли услови да се првостепена пресуда преиначи и тужбени захтев усвоји, па је применом одредбе члана 394. Закона о парничном поступку донета одлука као у изреци ове пресуде.

Имајући у виду да је преиначена одлука о тужбеном захтеву, то је за последицу имало и преиначење одлуке о трошковима поступка, па је применом одредбе члана 401. Закона о парничном поступку преиначено решење о трошковима поступка тако што је обавезан тужени да тужиоцу накнади трошкове поступка у укупном износу од 976.160,00 динара, а у складу са опредељеним трошковником пуномоћника тужиоца. Досуђени трошкови се односе на састав тужбе и једног образложеног поднеска од стране адвоката у износу од по 37.500,00 динара, заступање на четири одржана рочишта од стране адвоката у износу од по 39.000,00 динара и на заступање на једном неодржаном рочишту од стране адвоката у износу од 20.250,00 динара према важећој АТ, на трошкове вештачења у износу од 30.000,00 динара, као и на име таксе на тужбу и пресуду у износу од 363.750,00 динара и таксе на пресуду у износу од 331.160,00 динара према ТТ важећој у време настанка таксене обавезе. Пуномоћнику су досуђени трошкови само за радње предузете у име означеног тужиоца.

Тужиоцу су истовремено досуђени и трошкови другостепеног поступка, а имајући у виду да је успео у поступку по својој жалби и да је исте опредељено тражио, тако што су му досуђени трошкови састава жалбе у износу од 75.000,00 динара по важећој АТ и таксе на жалбу у износу од 331.160,00 динара према ТТ важећој у време настанка таксене обавезе, односно у укупном износу од 406.160,00 динара.

Сагласно напред наведеном и применом одредби чл. 165. и 401. став 1 тачка3 Закона о парничном поступку донета је одлука као у ставовима I и II изреке ове одлуке.

BT/CP

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА – СУДИЈА
Љиљана Миловановић, с. р.

За тачност отправка